

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України
29 березня 2012 року № 384

Форма № Н - 3.04

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА ФРАНКА

Кафедра етнології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан історичного факультету

_____ проф. Качараба С.П.

“31” ____ серпня ____ 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

_____ **Гуцули, бойки, поліщуки: між традицією та сучасністю** _____

(шифр і назва навчальної дисципліни)

галузь знань _____

(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність _____

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____

(назва спеціалізації)

освітній ступінь _____ **бакалавр** _____

(назва освітнього ступеня)

факультет _____ **історичний** _____

(назва факультету)

Робоча програма загальноуніверситетської вибіркової дисципліни **“Гуцули, бойки, поліщуки: між традицією та сучасністю”** для студентів III курсу (освітній ступінь – бакалавр). “26” серпня 2020 року – 17 с.

Розробники: *Гілевич Ігор Ярославович* – кандидат історичних наук, доцент кафедри етнології Львівського національного університету імені Івана Франка

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри етнології

Протокол від “26” серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри етнології

_____ (проф. Сілецький Р. Б.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“26” серпня 2020 року

Схвалено Вченою радою історичного факультету
Протокол від “ 31 ” серпня 2020 року № 1

“31” серпня 2020 року Голова _____ (проф. Качараба С.П.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань (шифр і назва)	Нормативна (за вибором)	
	Напрямок підготовки (шифр і назва)		
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування): Спеціалізація:	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		3-й	3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		VI-й	VI-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3,5	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	16 год.	12 год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	8 год.
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
		58 год.	70 год.
Індивідуальні завдання: год.			
Вид контролю: залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 32/58

для заочної форми навчання – 20/70

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Курс розроблено на основі найновіших здобутків етнологічної та суміжних дисциплін з метою ознайомлення студентів із регіональним виміром етнокультурної спадщини українського народу, специфікою її побутування на сучасному етапі та туристичним потенціалом, розширити знань студентів про процес формування меж історико-етнографічних районів України, історію їхнього дослідження, загальноукраїнські риси, регіональні особливості та локальну специфіку основних ділянок традиційної культури етнографічних (гуцули, лемки, бойки, поліщуки) та локальних груп (волиняни, подоляни, покутяни, слобожани та ін.) українського народу. Розкрити природні, політичні й міграційно-демографічні чинники, які зумовили появу і розвиток у різних районах відмінних елементів етнокультури. На фоні цього розмаїття простежити інваріантні (незмінні) компоненти традиційної культури, тобто спільні для українців на всій їхній етнічній території. Показати роль елементів традиційної культури у сучасному житті мешканців різних етнографічних районів України, їхній потенціал у розвитку туристичної привабливості України.

Залучений пласт творів художньої літератури, фото- та кіномистецтва про традиційну культуру українців представлено не лише з позицій історичного джерелознавства, а й використано задля розширення світогляду студентів, формування у них естетичних та гуманістичних орієнтирів.

Завдання:

- ◎ ознайомити студентів із методологічними принципами розробки схеми історико-етнографічного районування України та її проблемними моментами;
- ◎ розглянути специфіку та стан дослідження різних історико-етнографічних районів;
- ◎ ознайомити студентів з основними регіональними рисами та локальними особливостями господарських занять, матеріальної, духовної та соціонормативної культури мешканців різних історико-етнографічних районів;

Після завершення курсу студент буде:

знати:

- етнографічні та локальні групи українського народу, найважливіші особливості їхньої традиційної культури;
- основні літературні праці, фільми та твори мистецтва, що присвячені традиційній культурі етнографічних та локальних груп українського народу;

розуміти

- зміст понять: етнос, етнографічна група, локальна група, етнографічний район, етнічна група, етнічна ідентичність, національний, національна меншина, ознаки і властивості, свідомість, самосвідомість, самоідентифікація, традиційно-побутова культура;
- тенденції трансформації та нівеляції регіональних особливостей традиційної культури українців упродовж XIX – початку XXI ст.;

- роль елементів традиційної культури у сучасному житті мешканців різних етнографічних районів України, їхній потенціал у розвитку туристичної привабливості України загалом та її окремих регіонів зокрема;

вміти:

- самостійно давати комплексну характеристику традиційної культури, ареалу розселення та історії дослідження різних етнографічних та локальних груп українського народу;

- застосовувати на практиці у туристичній, освітній, мистецькій, рекламній, торгівельній, розважальній та інших сферах ті знання, що студент отримав під час вивчення курсу;

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Південно-Східний та Північний історико-етнографічні регіони

Тема 1. Регіональна палітра традиційної культури українців. Основні тенденції трансформації та нівеляції регіональних особливостей традиційної культури українців упродовж XIX – початку XXI ст. Роль регіональних особливостей традиційної культури в українському суспільстві початку XXI ст. (2 год.).

Тема 2. Середня Наддніпрянина та Слобожанщина (2 год.)

1. Територіальні межі **Середньої Наддніпрянини** та чинники, що сприяли формуванню його регіональних рис та локальних особливостей. Наукова спадщина М. Максимовича, М. Грушевського, А. Кримського. Специфіка досліджень етнографічного району в 1950–1980-х роках. Колективна монографія “Київ та Київщина” (1982). Народне будівництво та інші ділянки традиційної культури мешканців Середньої Наддніпрянини в експозиції та фондах музеїв під відкритим небом у Києві та Переяславі. Регіональні та локальні особливості народної культури.

2. Історія заселення історико-етнографічного району, формування території, доля Слобожанщини в XX ст. Історія етнографічного дослідження Слобожанщини наприкінці XVIII – на початку XXI ст. Описи Харківської губернії. Праці членів гуртка Харківських романтиків. Традиційна культура Слобожанщини у дослідженнях П. Іванова, В. Іванова та М. Сумцова. Етнографічні дослідження в міжвоєнний період. Діяльність Музею Слобідської України ім. Г. Сковороди та Музею українського мистецтва. Наукові студії Р. Данківської та С. Таранушенка. Особливості дослідження Слобожанщини в 50–80-х рр. XX ст. Монографія Л. Чижикової. Комплексні дослідження окремих ділянок традиційної культури слобожан наприкінці XX – на початку XXI ст.: В. Сушко (поховальна обрядовість), С. Маховської (весільна обрядовість) та С. Швидкого (народна медицина). Регіональні та локальні особливості народної культури слобожан.

Тема 3. Південь України: історія заселення та етнокультурна палітра (2 год.)

Історія заселення та межі. Етнографічні підрайони (Буджак, Побужжя, Нижня Наддніпрянина, Приазов'я, Таврія). Роль запорозьких козаків в господарському освоєнні краю. Історія етнографічного дослідження Півдня України. Регіональні особливості та локальна специфіка традиційно-побутової культури.

Тема 4. Українське Полісся: архаїчна культура, трагічний вплив політичних та техногенних чинників (2 год.)

Проблема історико-етнографічного районування Полісся. Історія етнографічного дослідження. Комплексні постчорнобильські експедиційні дослідження Полісся України від 1993 р. до наших днів: історія, географія, методологія та наукові результати. Регіональні особливості та локальна специфіка традиційно-побутової культури.

Змістовий модуль 2. Південно-Західний історико-етнографічний регіон

Тема 5. Гуцульщина (2 год.)

Межі етнографічного району. Історія етнографічного дослідження. Праці І. Вагилевича, Я. Головацького, Р. Кайндля, В. Шухевича, А. Онищука. Основні тенденції та наукові результати дослідження етнографічного району від середини ХХ – до початку ХХІ ст. Колективна монографія “Гуцульщина” (1987). Особливості традиційної культури.

Тема 6. Бойківщина (2 год.)

Межі етнографічного району. Дискусії стосовно походження бойків. Основні етапи етнографічного дослідження з кінця ХVІІІ – до середини ХХ ст. Праці І. Любич-Червінського, І. Вагилевича, Я. Головацького, І. Франка. Діяльність Товариству та Музею “Бойківщина” у міжвоєнний період. Основні тенденції та наукові результати дослідження етнографічного району в радянський період та в роки незалежності України. Колективна монографія 1983 р. Регіональні особливості традиційної культури.

Тема 7. Лемківщина (2 год.)

Межі етнографічного району. Доля лемків в середині ХХ – на початку ХХІ ст. Основні етапи етнографічного дослідження краю в ХІХ – на початку ХХ ст. Праці І. Бібрецького, І. Вагилевича, Я. Головацького та польських народознавців. Діяльність Музею “Лемківщина” у Сяноку в міжвоєнний період. Двотомна колективна монографія про Лемківщину. Основні тенденції та наукові результати дослідження етнографічного району від середини ХХ – до початку ХХІ ст. Діяльність музею української культури у Свиднику. Двотомна колективна монографія Лемківщина (1999, 2002 рр.). Регіональні особливості традиційної культури.

Тема 8. Інші етнографічні райони України

Поділля, Волинь, Опілля, Надсяння, Покуття, рівнинне Закарпаття в системі історико-етнографічного районування України. Регіональні особливості та локальна специфіка традиційно-побутової культури.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Південно-Східний та Північний історико-етнографічні регіони												
Тема 1. Регіональна палітра традиційної культури українців. Основні тенденції трансформації та нівеляції регіональних особливостей традиційної культури українців упродовж ХІХ – початку ХХІ ст. Роль регіональних особливостей традиційної культури в українському суспільстві початку ХХІ ст.	11	2	2			7	9	2				7
Тема 2. Середня Наддніпрянщина та Слобожанщина	11	2	2			7	8	1				7
Тема 3. Південь України: історія заселення та етнокультурна палітра	11	2	2			7	8	1				7
Тема 4. Українське Полісся: архаїчна культура,	11	2	2			7	14	2	2			10

трагічний вплив політичних та техногенних чинників												
Разом за змістовим модулем 1	44	8	8			28	39	6	2			31
Змістовий модуль 2. Південно-Західний історико-етнографічний регіон												
Тема 5. Гуцульщина	11	2	2			7	7	2	2			10
Тема 6. Бойківщина	11	2	2			7	7	2	2			10
Тема 7. Лемківщина	11	2	2			7	4	2	2			10
Тема 8. Інші етнографічні райони України	11	2	2			9	4					9
Разом за змістовим модулем 2	46	8	8			30	54	6	6			39
Усього годин	90	16	16			58	90	12	8			70
Модуль 2												
ІНДЗ			-	-		-			-	-	-	
Усього годин												

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Українське Полісся: архаїчна культура, трагічний вплив політичних та техногенних чинників	2
2	Тема 2. Гуцульщина	2
3	Тема 3. Бойківщина	2
4	Тема 4. Лемківщина	2
...		

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Регіональна палітра традиційної культури українців. Основні тенденції трансформації та нівеляції регіональних особливостей традиційної культури українців упродовж XIX – початку XXI ст. Роль регіональних особливостей традиційної культури в українському суспільстві початку XXI ст.	7
2	Тема 2. Середня Наддніпрянщина та Слобожанщина	7
3	Тема 3. Південь України: історія заселення та етнокультурна палітра	7
4	Тема 4. Українське Полісся: архаїчна культура, трагічний вплив політичних та техногенних чинників	7
5	Тема 5. Гуцульщина	7
6	Тема 6. Бойківщина	7
7	Тема 7. Лемківщина	7
8	Тема 8. Інші етнографічні райони України	9
	Разом	58

9. Індивідуальні завдання

Перелік статей для рецензування

1. Буйських Ю. Міфологічні уявлення українців Півдня: іноетнічні впливи // Народна творчість та етнографія. – 2013. – № 2. – С. 78–84. (<https://nte.etnolog.org.ua/arkhiv-zhurnalu/2013-rik/2/1117-ukrainskyi-etnos-u-prostori-suchasnoi-mizhkulturnoi-vzaiemodii-transformatsiia-tradytsiinosti-i-etnokulturni-vzaiemovplyvy/1299-mifolohichni-uiavlennia-ukraintsiv-pivdnia-inoetnichni-vplyvy>)

2. Глушко М. С. Традиційне житло запорізьких козаків – давній архаїзм народного будівництва // Матеріали Другої Всеукраїнської наукової конференції “Витоки та становлення козацького руху на етнічних землях України” (до 360-річчя битви під Конотопом). Львів, Руда – 30 червня 2019 року. Львів, 2019. С. 157–160.

3. Кушнір В. Бойки села Маринове: розвиток традиційної культури після переселення // Одеські етнографічні читання. Етнокультура порубіжжя: локально-територіальні особливості / Збірка наукових праць. Одеса: ОНУ імені

І. І. Мечникова, 2014. С. 240–245. (<https://drive.google.com/file/d/0ByPJ09c-A6fwU1N1M0daU1ZnaE0/view>).

4. Кушнір В. Українці Нижнього Подунав'я в Румунії: історіографічний аспект // Наукові записки міжнародної асоціації українців. К., 2012. Вип. 1. С. 124–129.

(http://history.org.ua/LiberUA/NaukZapMAU1_2012/NaukZapMAU1_2012.pdf)

5. Кушнір В. Формування регіональних груп українців у Буджаку, Нижньому Подунав'ї і дельті Дунаю // Традиційна культура діаспори. Збірка наукових праць / Матеріали міжнародної наукової конференції «Одеські етнографічні читання». Одеса: КП ОМД, 2012. С. 270–279 (http://archaeology-ethnology.onu.edu.ua/wp-content/uploads/2013/11/Tradytysiina_kultura_diaspory.pdf).

6. Петрова А. Сімейна обрядовість Південно-Західного регіону України в історіографії // Науковий вісник Чернівецького університету: Історія. Політичні науки. Міжнародні відносини. Чернівці, 2014. Вип. 684–685. С. 169–174. (http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/nvchnuipmv_2014_684-685_34.pdf). (присвячене території сучасної Одеської обл.)

7. Петрова Н. Календарна обрядовість українців Миколаївського р-ну Одеської області середини ХХ ст.: нові польові матеріали // Календарна обрядовість у життєдіяльності етносу: зб. наук. пр. Матеріали міжнародної наукової конференції “Одеська етнографічні читання”. Одеса, 2011. С. 267–278. (http://archaeology-ethnology.onu.edu.ua/wp-content/uploads/2013/11/Kalendarna_obryadovist_u_zhyttyedyialnosti.pdf)

8. Боряк О. Родинна обрядовість поліщуків (За матеріалами експедиційного дослідження) // Народна творчість та етнографія. 2007. № 5. С. 59–64. (<http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/20195>)

9. Гілевич І. Польові дослідження традиційної сімейної обрядовості поліщуків (друга половина ХХ – початок ХХІ ст.) // Наукові зошити історичного факультету Львівського університету: зб. наук. пр. Львів, 2010. Вип. 11. С. 171–187.

(<http://publications.lnu.edu.ua/collections/index.php/snote/article/download/861/856>)

10. Глушко М. Хто ж записав “Народній календар у Ровенському повіті Волинської губернії”? // Народознавчі зошити. 2011. № 1. С. 28–42. (http://clio.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/01/Глушко_2.pdf)

11. Горленко В. Литвини півночі України – ймовірний уламок нащадків племені літописних сіверян // Пам'ятки України. 2001. № 1–2. С. 85–103. (<http://ethnography.national.org.ua/lib/lytvyny.html>)

12. Кравченко В. З побуту й обрядів північно-західної України // Збірник Волинський науково-дослідний музей. Житомир, 1928. Т. І. С. 67–115.

13. Несен І. Весільний ритуал Середнього Полісся: традиційна структура та реліктові форми (середина ХІХ–ХХ СТ.) // Вісник Львівського університету. Серія історична. 2008. Вип. 43. С. 261–319. (<http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/history/article/view/772/787>)

14. Несен І. Поліське бортництво як галузь традиційних чоловічих знань (друга половина XIX–XXI ст.) // Вісник Львівського університету. Серія історична. 2012. Вип. 47. С. 179–197. (http://irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu.gov.ua/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Vlnu_ist_2012_47_11.pdf)

15. Несен І. Народний календар поліських пасічників середини XIX – XX ст. (проблеми реконструкції) // Календарна обрядовість у життєдіяльності етносу: [збірка наукових праць: матеріали міжнародної наукової конференції “Одеські етнографічні читання”]. Одеса, 2011. С. 257–267. (http://archaeology-ethnology.onu.edu.ua/wp-content/uploads/2013/11/Kalendarna_obryadovist_u_zhyttyediyalnosti.pdf)

16. Несен І. Поховальні та поминальні обряди в середовищі “околичної” шляхти північно-східної Житомирщини (кінець XIX – XX століття) // Вісник Львівського університету. Серія історична. 2009. Вип. 44. С. 241–264. (<http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/history/article/view/754/770>)

17. Сілецький Р. Традиційна будівельна обрядовість на Поліссі: основні результати дослідження // Наукові зошити історичного факультету Львівського університету. Львів, 2014. Вип. 15. С. 141–147. (<http://clio.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2014/12/14.pdf>)

18. Хомчак Л. Надсянсько-західнополіські лексичні паралелі на прикладі родинно-обрядової лексики / Л. Хомчак // Волинь - Житомирщина. - 2008. - № 18. - С. 65-74. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vg_2008_18_7 або пдф.

10. Методи навчання

У процесі вивчення дисципліни “Гуцули, бойки, поліщуки: між традицією та сучасністю” використовуються такі методи навчання:

Пояснювально-ілюстративний метод. Студенти здобувають знання, слухаючи розповідь, лекцію, з навчальної або методичної літератури, презентації на проєкторі. Сприймаючи й осмислюючи факти, оцінки, висновки, вони залишаються в межах репродуктивного (відтворювального) мислення. Такий метод якнайширше застосовують для передавання значного масиву інформації. Його можна використовувати для викладення й засвоєння історіографічних фактів, підходів, оцінок, висновків.

Репродуктивний метод. Ідеться про застосування вивченого на основі зразка або правила. Діяльність тих, кого навчають, є алгоритмічною, тобто відповідає інструкціям, розпорядженням, правилам – в аналогічних до представленого зразка ситуаціях.

Метод проблемного викладення. Використовуючи будь-які джерела й засоби, педагог, перш ніж викладати матеріал, ставить проблему, формулює пізнавальне завдання, а потім, розкриваючи систему доведень, порівнюючи погляди, різні підходи, показує спосіб розв’язання поставленого завдання. Студенти стають ніби свідками і співучасниками наукового пошуку.

Частково-пошуковий, або евристичний метод. Його суть – в організації активного пошуку розв’язання висунутих педагогом (чи самостійно сформульованих) пізнавальних завдань або під керівництвом педагога, або на

основі евристичних програм і вказівок. Процес мислення набуває продуктивного характеру, але його поетапно скеровує й контролює педагог або самі студенти на основі роботи над програмами (зокрема й комп'ютерними) та з навчальними посібниками. Такий метод, один з різновидів якого є евристична бесіда, - перевірений спосіб активізації мислення, спонукання до пізнання.

Дослідницький метод. Після аналізу матеріалу, постановки проблем і завдань та короткого усного або письмового інструктажу ті, кого навчають, самостійно вивчають літературу, джерела, ведуть спостереження й виміри та виконують інші пошукові дії. Ініціатива, самостійність, творчий пошук виявляються в дослідницькій діяльності найповніше. Методи навчальної роботи безпосередньо переходять у методи, які імітують, а іноді й реалізують науковий пошук.

11. Методи контролю

Оцінювання студентів здійснюється на основі модульно-рейтингової системи за шкалою від 0 до 100 балів. Остаточний рейтинг складається з рейтингу роботи студента упродовж семестру:

Лекції: Передбачають систематичний і послідовний виклад навчального матеріалу. Відвідування лекцій для студентів є обов'язковим.

Модульний контроль. Результат роботи студента протягом семестру за **100-бальною шкалою** складається з таких компонентів:

- **35 балів** за роботу на практичних заняттях;
- Виконання **домашньої творчої роботи** на задану лектором тему (обсяг від 10 сторінок обов'язково зі списком використаної літератури та посторінковими підрядковими покликаннями на джерела та літературу) (**максимально 25 балів**). Це має бути невелике дослідження про регіональні особливості певного елемента тієї ділянки традиційної культури українців (звичаю, атрибута, учасника, форми проведення тощо), над якою студент працює на науковому семінарі (тему узгоджувати з лектором) – здати **до 15 травня** (можливо проведемо публічний захист перед групою);
- Підсумкове тестування (**максимально 40 балів**), що проводяться за результатами вивчення змістовних модульних частин навчального курсу.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота				Сума
Змістовий модуль 1				
T1	T2	T3	T4	
12	12	12	12	
Змістовий модуль 2				
T5	T6	T7	T8	
13	13	13	13	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

<i>Оцінка в балах</i>	<i>Оцінка ECTS</i>	<i>Визначення</i>	<i>За національною шкалою</i>	
			<i>Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку</i>	<i>Залік</i>
90 – 100	A	<i>Відмінно</i>	<i>Відмінно</i>	<i>Зараховано</i>
81-89	B	<i>Дуже добре</i>	<i>Добре</i>	
71-80	C	<i>Добре</i>		
61-70	D	<i>Задовільно</i>	<i>Задовільно</i>	
51-60	E	<i>Достатньо</i>		

13. Методичне забезпечення

1. Кирчів Р. Етнографічне районування України. *Етнографія України*: навч. посібник / [за ред. С. А. Макарчука]. Вид. 2-ге, перероб. і доп. Львів, 2004. С. 123–148.

2. Кирчів Р.Ф. Етнографічне районування України // *Українське народознавство*: навч. посібник / [за заг. ред. С. П. Павлюка]. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ, 2004. С. 56–70.

3. Кирчів Р. Етнографічне районування України // *Етнографія українців*: навч. посібн. / за ред. проф. С. А. Макарчука; вид. 3-є, перероб. і доп. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2015. С. 185–214.

4. Макарчук С. Історико-етнографічні райони України: навч. посіб. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2012. 351 с., 53 іл.

14. Рекомендована література

Основна

1. Бойківщина: історико-етнографічне дослідження / за ред. Ю.Г.Гошка. К. : Наукова думка, 1983. 304 с.

2. Гілевич І. Постчорнобильські експедиції 1993–2018 років на тлі польових дослідженнях Полісся України другої половини ХХ – початку ХХІ ст. // *Вісник Львівського університету. Серія історична*. 2019. Спеціальний випуск: На пошану професора Романа Шуста. С. 952–966. (<http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/history/article/view/9903>).

3. Глушко М. Етнографічне районування України: стан, проблеми, завдання (за матеріалами наукових досліджень другої половини ХХ – початку ХХІ століть) // *Вісник Львівського університету. Серія історична*. 2009. Вип. 44. С. 179–214. (http://chtyvo.org.ua/authors/Hlushko_Mykhailo/Etnohrafichne_raionuvannia_Ukrainy_stan_problemy_zavdannia_za_materialamy_naukovykh_doslidzhen_druho.pdf)

4. Глушко М. Етнографічне районування української Галичини (за матеріалами наукових досліджень ХІХ – початку ХХ ст.) // *Галичина: Етнічна*

історія: тематичний збірник статей. Львів, 2008. С. 46–80. ([http://shron1.chtyvo.org.ua/Makarchuk Stepan/Halychyna Etnichna istoriia Tematychnyi_zbirnyk_statei.pdf](http://shron1.chtyvo.org.ua/Makarchuk_Stepan/Halychyna_Etnichna_istoriia_Tematychnyi_zbirnyk_statei.pdf))

5. Глушко М. Середнє Полісся у системі етнографічного районування України: локалізація, межі (За матеріалами наукових досліджень другої половини ХХ – початку ХХІ ст.) // Вісник Львівського університету. Серія історична. 2008. Вип. 43. С. 15–33. (http://clio.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/01/Глушко_1.pdf)

6. Глушко М., Хомчак Л. Надсяння: традиційна культура і побут (етнолінгвістичні скарби). Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2017. 591 с.

7. Горленко В. Литвини півночі України – ймовірний уламок нащадків племені літописних сіверян // Пам'ятки України. 2001. № 1–2. С. 85–103.

8. Гузій Р. З народної танатології: карпатознавчі розсліди. Львів: ІН НАН України, 2007. 351 с.

9. Гуцульщина: Історико-етнографічне дослідження / відп. ред. Ю. Г. Гошко. К.: Наукова думка, 1987. 471 с.

10. Етнографічні групи українців Карпат. Бойки / за ред. С. Павлюка. Харків: Фоліо, 2020. 576 с.

11. Етнографічні групи українців Карпат. Гуцули / за ред. С. Павлюка. Харків: Фоліо, 2020. 384 с.

12. Етнографічні групи українців Карпат. Лемки / за ред. С. Павлюка. Харків: Фоліо, 2020. 368 с.

13. Кирчів Р. Із фольклорних регіонів України: нариси й статті. Львів : ІН НАН України, 2002. 351 с.

14. Кирчів Р. Опілля як етнографічно-фольклорний регіон України // Народознавчі Зошити. 2005. № 1–2. С. 50–59.

15. Кирчів Р. Покуття як історико-етнографічний район України // Народознавчі зошити. 2017. № 1. С. 3–22. (http://nbuv.gov.ua/UJRN/NaZo_2017_1_3)

16. Кирчів Р. Ф. Етнографічне дослідження Бойківщини. К.: Наукова думка, 1978. 174 с.

17. Кожолянко Г. Етнографія Буковини. Чернівці, 1999. Т. 1. 378 с.; 2001. Т. 2. 424 с.; 2004. Т. 3. 392 с.

18. Кутельмах К. Календарна обрядовість як етногенетичне джерело // Етногенез та етнічна історія населення Українських Карпат. У 4-х тт. Львів: ІН НАН України, 2006. Т. II: Етнологія та мистецтвознавство. С. 473–557.

19. Кушнір В. Г. Господарсько-побутова адаптація українців південно-західного степу і нижнього Подунав'я (друга половина ХІХ – перша половина ХХ ст.). Одеса: КП ОМД, 2012. 191 с.

20. Лемківщина: історико-етнографічне дослідження у 2 т. / за ред. С. П. Павлюка. Львів : Інститут народознавства НАН України, 1999. Т. 1. 360 с.; 2002. Т. 2. 417 с.

21. Поділля: Історико-етнографічне дослідження / [відп. ред. А. П. Пономарьов]. К.: ВНКЦ “Доля”, 1994. 499 с.

22. Пуківський Ю. Весняна календарно-побутова обрядовість українців історико-етнографічної Волині: монографія. Львів, 2015. 310 с.
23. Радович Р. Поліське житло: культурно-генетичні витоки та еволюційні процеси. Львів: ІН НАНУ, 2017. 851 с.
24. Тиводар М. Етнографія Закарпаття: історико-етнографічний нарис. Ужгород: Гражда, 2011. 416 + 16 с. кол. іл.
25. Холмщина і Підляшшя: історико-етнографічне дослідження / відп. ред. В. Борисенко. К. : Родовід, 1997. 383 с.

Додаткова

26. Кирчів Р. Етнографічне районування України. *Етнографія України*: навч. посібник / [за ред. С. А. Макарука]. Вид. 2-ге, перероб. і доп. Львів, 2004. С. 123–148.
27. Кирчів Р.Ф. Етнографічне районування України // *Українське народознавство*: навч. посібник / [за заг. ред. С. П. Павлюка]. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ, 2004. С. 56–70.
28. Білан М. С., Стельмащук Г. Г. Український стрій. 2-е вид. Львів: Априорі, 2011. 313 с.
29. Войтович Н. Народна демонологія Бойківщини. Львів: Сполом, 2015. 227 с.
30. Гілевич І. “Регіональний історико-етнографічний атлас України, Білорусії та Молдавії” і польові дослідження в Україні (середина 1960-х – початок 1970-х рр.) // Народознавчі зошити. 2011. № 3. С. 401–412. (http://clio.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/01/08_Hilevych_ist.-etnogr.-Atlas_2011-1.pdf).
31. Гілевич І. Внесок Людмили Шевченко у підготовку двотомної колективної монографії “Українці” (1954 – початок 1960-х років) // Наукові зошити історичного факультету Львівського університету. Львів, 2015. Вип. 16. С. 102–120. (<http://publications.lnu.edu.ua/collections/index.php/snote/article/view/28/26>).
32. Гілевич І. Комплексні Закарпатські експедиції другої половини 1940-х років: завдання, проведення та наукові результати // Українці й народи Центрально-Східної Європи: культура та історична спадщина: збірник наукових праць на пошану професора Михайла Тиводара. Ужгород: Карпати, 2015. С. 319–337.
33. Глушко М. “Гуцульщина” Володимира Шухевича – відображення стану української етнографії наприкінці XIX – на початку XX ст. // Шухевич В. Гуцульщина: в 5 ч. / Передм. А. А. Карпенко; післям. М. С. Глушко; упоряд. О. О. Савчук (Репринтне видання 1899–1908 рр.). Харків: Видавець О. Савчук, 2018. С. 1205–1216.
34. Глушко М. “Дід” – традиційний хліборобський атрибут різдвяно-новорічних свят українців Надсяння // Народна творчість та етнологія. – 2016. – № 6. – С. 31–41.
35. Глушко М. Історико-етнографічна Волинь: локалізація, межі (за матеріалами наукових досліджень другої половини XX – початку XXI ст.) //

III Міжнародний науковий конгрес українських істориків “Українська історична наука на шляху творчого поступу”. Луцьк, 17–19 травня 2006 р.: Доповіді та повідомлення: В 3-х т. – Луцьк, 2007. – Т. 1. – С. 111–119.

36. Глушко М. Надсяння: локалізація і межі етнографічного району України // НТЕ. 2017. № 3. С. 7–15.

37. Глушко М. Надсяння: локалізація та межі етнографічного району // Фортеця: збірник заповідника “Тустань”. Львів: Простір-М, 2018. Кн. 3. С. 372–383.

38. Глушко М. Підгір’я – окрема етнографічна одиниця України? // Вісник Львівського університету. Серія історична. 2013. Вип. 48. С. 299–318. (<http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/history/article/download/556/564>)

39. Глушко М. Постчорнобильське експедиційне етнографічне дослідження Середнього Полісся (наукові здобутки, прогалини, завдання) // Народознавчі зошити. 2006. № 3–4. С. 321–327.

40. Глушко М. Традиційні звичаї та обряди Свят-вечора українців Надсяння // Народознавчі зошити. 2016. № 6. С. 1320–1330.

41. Глушко М., Хомчак Л. Надсяння: традиційна культура і побут (етнолінгвістичні скарби). Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип’якевича НАН України, 2017. 591 с.

42. Данилюк А. Скарби народної архітектури Гуцульщини. Львів: Логос, 2000. 135 с., іл.

43. Данилюк А. Г. Українські скансени. Історія виникнення, експозиції, проблеми розвитку. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2006. 103 с.: іл.

44. Данилюк А. Г. Шляхами України : етнографічний нарис. – Львів: Світ, 2003. – 256 с.

45. Етнографія Києва і Київщини: традиції й сучасність / [відп. ред. В. Ф. Горленко]. К.: Наукова думка, 1986. 271 с.

46. Етнографія України: Навч. посібн. / За ред. проф. С.А. Макаручука. Вид. 2-ге, перероб. і доп. Львів: Світ, 2004. 518 с.

47. Етнографія українців: навч. посібн. / за ред. проф. С. А. Макаручука; вид. 3-є, перероб. і доп. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2015. 711 с.

48. Заставний Ф. Д. Географія України: у двох книгах. Львів: Світ, 1994. 470 с.

49. Збир І. Оскар Кольберг і його збірник “Покуття”: монографія. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2014. – 269 с.

50. Кирчів Р. Історіографія етнографічного дослідження Покуття // Народознавчі зошити. 2015. № 1. С. 70–90. (http://nbuv.gov.ua/UJRN/NaZo_2015_1_9)

51. Косміна Т. В. Сільське житло Поділля. Кінець XIX–XX ст.: історико-етнографічне дослідження. К., 1980.

52. Макаручук С. Історико-політичне та етнографічне районування України: питання співвідносності // Народознавчі Зошити. 2001. № 3. С. 388–393.

53. Общественный, семейный быт и духовная культура населения Полесья / [под ред. В. К. Бондарчика]. Минск: Наука и техника, 1987. 376 с.

54. Сапеляк О. Етнографічні студії в Науковому товаристві ім. Шевченка (1898–1939 р.р.). Львів, 2000. 207 с.; іл.

55. Стельмах Г.Ю. Етнографічне районування України кінця ХІХ – початку ХХ ст. // Українська етнографія. К.: Вид-во АН УРСР, 1958. С. 106–114. (Наукові записки / ІМФЕ АН УРСР ; т. ІV).

56. Українська етнологія: Навч. посібн. / За ред В.К. Борисенко. К.: Либідь, 2007. 400 с.

57. Українське народознавство: Навч. посібн. / За ред. С.П. Павлюка. Вид. 2-ге, перероб. і доп. К.: Знання, 2004. 570 с.

15. Інформаційні ресурси

1. <http://diasporiana.org.ua>
2. www.etnolog.org.ua
3. www.nz.ethnology.lviv.ua
4. www.ethnology.lviv.ua
5. www.opishne-museum.gov.ua
6. www.istvolyn.info
7. [ГО Всеукраїнське товариство "Гуцульщина" http://gucul.at.ua/](http://gucul.at.ua/)